

BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİN MUHASEBE EĞİTİMİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ: Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Alan Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma

Yrd.Doç.Dr. Vesile ÖMÜRBEK*

Yrd.Doç.Dr. İsmail BEKÇİ**

ÖZET

Bilgi teknolojisi alanındaki yenilikler özellikle iş hayatını büyük ölçüde etkilemektedir. Bilgi teknolojileri işletmelerin; üretim, pazarlama, planlama, finans ve muhasebe gibi her biriminde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Daha önceleri muhasebe süreci büyük ölçüde insan gücüne dayalı olarak yapılmakta iken bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişim ve muhasebe alanında üretilen paket programlar sayesinde çok kolaylaşmıştır. Bu nedenle üniversitelerde, muhasebe paket programlarının öğretildiği bilgisayarlı muhasebe dersleri önem kazanmıştır. Bu makalede Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile bağlı Meslek Yüksek Okullarında öğrenim gören öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe Dersine bakış açıları değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayarlı Muhasebe, Muhasebe Paket Programı

ABSTRACT (The Role Of Information Technologies In Accounting Education: An Empirical Investigation On The Students Who Take Computer Aided Accounting Courses)

Innovations in information technologies (IT) have great impact on business life. It is used in business functions, such as production, marketing, planning, finance and accounting. While accounting process was labour-intensive in the past, recent tremendous improvements in IT as well as new accounting softwares simplify this process. Therefore, computer-aided accounting lectures, aiming to teach accounting softwares gain more importance in universities. In this article, we evaluate the perception of the students of the Suleyman Demirel University to computer aided accounting courses.

Key Words: Computer Aided Accounting, Accounting Softwares

* Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Öğretim Üyesi.

** Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Öğretim Üyesi.

1. GİRİŞ

Bilgi, kişisel ve örgütsel kararların temelini oluşturmanın yanı sıra, aynı zamanda önemli bir kaynak ve güçtür.¹ Bilgi akışı olmadan yönetim fonksiyonlarını yerine getirebilmek ve kaynakların etkin kullanımını sağlamak mümkün değildir. Bütün bu gelişmeler işletmelerin yönetim bilgi sistemlerini ve onun önemli bir parçasını oluşturan muhasebe bilgi sistemini oluşturmalarını gerektirmektedir.²

Uzay çalışmalarından tıp alanına, endüstriye, iletişime, eğitime dek her alandaki hızlı gelişimi izlemekte güçlük çekilen bilgisayar teknolojisinin, işletmelere ve özelde muhasebeye etkilerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu etkilenmelerden hareketle muhasebenin yeni konumunun ve muhasebe eğitiminin etkinleşinin tartışılması kaçınılmaz hale gelmiştir. Son yıllarda bu etkilenme, muhasebe işlemlerinin yapılması, kayıtların ve defterlerin bilgisayara işlenmesinin çok ötesinde bir anlam ve işlev taşımaya başlamıştır. Bilgisayar teknolojisindeki gelişmelerin muhasebe bilgi sistemine etkisinin ele alınması gerekmektedir. Bu etkilenme, bir yönetim bilgi sistemi olarak muhasebeyi geleneksel işlevinin ötesinde, teknolojiyle bütünlük bir karar destek sistemine dönüştürmektedir. Öte yandan iletişim ve üretim teknolojilerindeki gelişmeler muhasebe üzerinde önemli bir değişim yaratmaktadır.³

2. BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE MUHASEBE

Bilgi teknolojileri başka teknolojilerde görülmedik bir biçimde insanların yaşamını, dolayısıyla toplumun yapısını bir devrim niteliğinde etkilemektedir. Bu nedenle de bilgi devriminden ve toplumundan söz edilmektedir.⁴ Bilgisayarlar, günümüzde işletmelerin en önemli yönetim araçlarından biridir. Bilgileri depolayabilme, hızlı ve hatasız çalışabilme kabiliyetleriyle bilgisayarlar, işletmelerde çok önemli fonksiyonları yerine getirmektedirler.

15'inci yüzyılda İtalya'da gelişmeye başlayan muhasebe bilimi, ne yazık ki uzun yıllar sadece defter tutma ile eş tutulmuştur. Ancak yönetim bilgi sistemleri, muhasebe birimlerinin üzerindeki defter tutma yükünü minimum düzeye indirdiğinden, muhasebenin işletme içindeki rolü değişmiştir. Günümüzde muhasebe birimleri, iş ihtiyaçlarına çözüm getiren yönetim sistemlerini dizayn etmek ve sisteme girişi yapılan verilerden elde edilen bilgiyi analiz etmek, yorumlamak ve bilgileri kullanmak sorumluluklarını üstlenmişlerdir.⁵

2.1. Muhasebe Bilgi Sisteminde Muhasebe Paket Programlarının Önemi

Muhasebe bilgi sistemi, işletmede en eski ve en yaygın kullanılan bilgi sistemidir. Muhasebe bilgilerine ihtiyaç duyan kişi ve kuruluşların amaçları birbirinden farklıdır. Bunlar, kendileri

1 Haluk ERKUT, **Analiz, Tasarım Ve Uygulamalı Sistem Yaklaşımı**, 2. Baskı, İrfan Yayıncılık Yönetim Bilimleri Dizisi 4, İstanbul, 1996, s. 235.

2 Münevver YILANCI, "Muhasebe Bilgi Sistemi, İç Kontrol ve Verimlilik Üçgeni", **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, Cilt 3, Sayı 3, Eylül 2001, s. 38-39.

3 Melih ERDOĞAN, Nergis TEK ve Diğerleri, "Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe ve Muhasebe Eğitimine Etkileri", **MÖ-DAV Muhasebe Bilim ve Dünya Dergisi**, Cilt 2, Sayı 4, Aralık 2000, s. 113-115.

4 Erol KUTLU, **Bilgi Toplumunda Kalkınma Stratejileri**, Anadolu Üniversitesi Yayınları No 1209, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları No 167, Eskişehir, 2000, s. 34.

5 Can Şıngı MUGAN, "Bilgi Sistemleri Teknolojileri ve Muhasebe Uygulamalarına ve Eğitimine Etkileri", **XIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, 18-20 Mayıs 2000, Belek Antalya, s. 121.

açısından önemli sayılacak kararları alabilmek için muhasebe bilgilerine ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle muhasebe bilgi sistemi tarafından üretilen bilgilerin; doğru, zamanlı, tam ve anlaşılır nitelikte olması gerekmektedir⁶.

Muhasebeciler, bir işletmeyi yönetmek için gerekli olan taktiksel ve stratejik kararları vermek için kullanılan muhasebe bilgisinin kullanımını ve değerini artırma potansiyeline sahip olan veritabanı sistemleri hakkında bilgili olduklarında, geleceğin muhasebe bilgi sistemini tasarlayabileceklerdir. Böylece bu sistemlerde yeterli kontrol sağlamak ve üretilen bilginin güvenilirliğini garantilemek ve veriyi korumak için önemlidir⁷.

Bilgi ve iletişim teknolojisi dünyasında, üst düzeydeki yönetim uzmanlıklarına dayanarak, muhasebeciler elektronik veri işlemenin (EDP) yönetsel olarak uygulanması alanında danışmanlık görevini üstlenmişlerdir. Özellikle de hala moda olan büyük ölçekli otomasyon projelerinin yapılması sırasında, büyük bilgisayar sistemlerinin oluşturulmasında muhasebecilerin önemli katkıları olmaktadır. Muhasebecinin uzmanlığının, satın alınması düşünülen paket programların kalite kontrolünün yapılmasında da önemli rolü bulunmaktadır⁸.

Bilgi teknolojileri, büyük defter güncelleme zamanları, aylık kapatma işlemleri ve finansal raporlama konularında büyük defter ve raporlama

sistemlerinin verimliliğini ve etkinliğini arttırmaktadır⁹. Bilgi teknolojileri, raporların daha hızlı ve daha etkili hazırlanmasını sağlamaktadır. Bunun yanında, elle yapılması düşünülmeyecek kadar spesifik ve detaylı düzeyde raporlamayı da sağlamaktadır¹⁰.

Etkin ve başarılı muhasebe elemanı olmak için sadece çok iyi muhasebe ve mevzuat bilgisine sahip olmak artık yetersiz kalmaktadır. İyi bir muhasebe elemanının, işletmenin tüm fonksiyonlarına hakim olmanın yanı sıra gelişen bilgi teknolojileri ve sistem geliştirilmesi konularında da bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bilgi teknolojilerini iyi kullanabilmek, muhasebe verilerinden istenen bilgiyi, en kısa zamanda ve hatasız olarak karar vericiye ulaştırmak, işletmelerin verimliliğini ve uzun dönemde de karlılığını artırıcı bir etki yaratacaktır¹¹.

Muhasebeciler artık bilgi teknolojisindeki yenilikleri yakından izlemek durumunda kalmaktadırlar. Pek çok işletmede bilgi sistemi kurulurken veya kapsamı genişletilirken oluşturulan proje gruplarında muhasebeciler anahtar eleman konumundadırlar. Diğer yandan bilgi sistemi kullanan işletmelerde muhasebecilerin rutin işlemlerinin çoğu daha kısa sürede ve daha kolay yapılabildiği için muhasebeciler zamanlarının önemli bir kısmını analiz, yorumlama gibi daha üst düzey faaliyetlere ayırabilir hale gelmektedirler¹².

6 Mevlüt KARAKAYA, **Muhasebe Teknikleri**, Tutibay Yayınları, Ankara, 1999, s. 14.

7 Marshall ROMNEY, Paul John STEINBART, **Accounting Information Systems**, 8th ed., Prentice Hall, New Jersey, 2000, s. 161-162.

8 Aad D. BAC, "Muhasebe Mesleğinde Uzmanlaşma", **Uluslararası Muhasebe Eğitimi Konferansı Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi**, TÜRMOB Yayınları No 139, Ankara, 2000, s. 78.

9 ROMNEY, STEINBART, s. 595.

10 Peter ATRILL, Eddie McLANEY, **An Active Learning Approach Management Accounting**, Blackwell Publishers Inc., USA, 2001, s. 13.

11 MUGAN, s. 121-122.

12 Süleyman YÜKÇÜ, Serdar ÖZKAN, "Teknolojik Gelişmelerin Maliyet Muhasebesine Etkileri", **XXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya, 21-25 Mayıs 2003, s. 155.

İşletmelerin muhasebe sistemlerinin geliştirilmesi muhasebe meslek mensuplarının işi iken, kullanımı kolay paket programlar bu hizmetlere olan talebi azaltmaktadır. Vergi ve denetim alanlarındaki gelişmeler de benzer yöndedir. Buna karşın hem işletme hem de bilgi teknolojileri konularında becerileri olan meslek mensuplarına, işletme bilgi sistemlerinin yapılandırılması ve yönetilmesinde danışmanlık talepleri artmıştır.¹³

Muhasebe paket programları, muhasebe sistemi uygulama genel tebliğinde (T.C. Resmi Gazete, Sayı 21447, 24 Aralık 1992.) yayınlanan tek düzen hesap planının ana ve oluşturulacak yardımcı hesapları yardımıyla kullanımlarını sağlayan ay sonu itibarıyla mizanların gelir tablosu ve bilançoların çıkartılmasına yardımcı olan, fazla kompleks olmayan programlardır. Bu tür programlarda muhasebe modülleri dışında finansman, bütçeleme, üretim, maliyet muhasebesi vb. modülleri bulabilmek pek mümkün olamamaktadır. Bu programlara muhasebe modülünün yanında ek modüller ekleme çalışmaları devam etmektedir.¹⁴

2.2. Muhasebe Eğitiminde Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Önemi

Muhasebenin; işletme yönetiminin belirlediği amaç ve beklentiler, işletmenin içinde bulunduğu çevresel koşullar, rekabet yapısı ve bunlara göre biçimlenen yönetim anlayışlarına bağlı olarak meydana gelen değişimlere ayak uydurması için, muhasebe bilgi sistemini oluşturan insan, süreçler ve donanım kaynaklarını geliştirmelidir

Donanım, teknolojik gelişmelere bağlı olarak iyileştirilmeli ve kullanılmalıdır İnsan kaynağı ise muhasebe bilgi sisteminin temelidir. Çünkü muhasebe, uzmanlık bilgisine dayanarak yerine getirilen bir alandır. Dolayısıyla muhasebeci, gerekli uzmanlık bilgisi -muhasebe, işletme, yönetim, iktisat, üretim, pazarlama, finans, mali ve diğer mevzuat v.b.- olmalı ve bu bilgisini en iyi şekilde yerine getirecek gerekli donanıma ve donanımı kullanma yeterliliğine sahip olmalıdır. Muhasebecilerin yeterlilikleri ve niteliklerinin geliştirilerek kalitelerinin artırılmasının temeli, eğitim ve görgüleridir. Dolayısıyla muhasebe mesleğinin kalitesinin artırılmasının temel yolu, muhasebe uzmanlık bilgisini gerektiren konularda eğitimin kalitesinin artırılmasıdır. Muhasebe uzmanlık bilgisi eğitiminde, lisans seviyesinde verilen eğitimin önemi büyüktür. Lisans seviyesindeki eğitimin temel unsurları verilen dersler, derslerin içerikleri, ders verme şekli, ders verme araçları, donanımı ve ortamı, ders alan öğrenciler ve dersleri veren öğretim elemanlarıdır.¹⁵

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin meslek hayatlarında başarılı olabilmeleri için muhasebe ve bilgisayar bilgisinin yanı sıra muhasebe paket program bilgilerinin oldukça iyi olması gerekmektedir. Bu da ancak kişilerin öğrencilik hayatında alacakları bilgisayarlı muhasebe dersiyle sağlanabilecektir. Bilgisayarlı muhasebe dersi ile öğrenciler muhasebe alanında muhasebeye dair tüm işlemleri eksiksiz olarak yapabilecek, ticari muhasebe paket programlarında fatura, cari, stok, banka, çek, senet ve kasa gibi ön mu-

13 Dursun ARIKBOĞA, İdil KAYA, "Ülkemizdeki Kurumsal Kaynak Planlaması-ERP Kullanımı Ve Muhasebe Eğitiminden Beklentiler", **XIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya, 18-20 Mayıs 2000, s. 125-126.

14 Süleyman YÜKÇÜ, "ERP Programına Geçişte Karşılaşılan Güçlükler, Çözüm Önerileri ve Muhasebe Eğitimi İhtiyacı", **XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Tekirova-Antalya, 23-27 Mayıs 2001, s. 131.

15 Halis KALMIŞ, Berna Burcu YILMAZ, "Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu Ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler", <http://www.isletme.istanbul.edu.tr/tmes2004/bildiri2.doc>, 14.09.2005.

hasebe uygulamalarını yürütebilecek ve bir işletmenin muhasebesini çok rahat tutabilecek seviyeye ulaşacaklardır.¹⁶

Bilgisayarlı muhasebe dersi alan ve bu derste muhasebe paket program kullanımını öğrenen öğrencilerin vergi dairelerinde, muhasebe bürolarında, işletmelerin muhasebe servislerinde, muhasebe programı yapan işyerlerinde çalışma olanakları bulunmaktadır. Günümüzde zamanlarda muhasebecilik alanında bilgisayar paket programlarının yaygınlaştığı görülmekte ve bu oran giderek artmaktadır. Bundan dolayı bu alanda bilgisayar programlarını kullanan nitelikli elemanlara piyasada her zaman ihtiyaç duyulmakta ve bu ihtiyaç giderek artmaktadır.¹⁷

Bilgisayarlı muhasebe derslerinde muhasebe paket programı kullanımını öğrenen öğrenciler; herhangi bir muhasebe bürosuna da girseler bir şirketin muhasebe departmanına da girseler bu programlar sayesinde dönem içi-dönem sonu işlemlerini yapabilecek, belge-bildirge beyanname doldurabilecek, enflasyon muhasebesi ve enflasyon düzeltilmesi ile ilgili uygulamaları yapabilecek, her türlü rapor alabilecek, e-bildirge ve e-beyanname doldurabilecek ve gerektiğinde Excel tabloları programında ve word yazılım programında bir muhasebeciye gerekecek kadar bilgisayar programları kullanabilecek düzeye geleceklerdir. Ayrıca ilgili kanunlara (Kurumlar Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Türk Ticaret Kanunu) ve muhasebenin ilke ve kavramlarına göre de işlem yapabilecek düzeye gelmektedirler¹⁸.

Muhasebe paket programları kullanılarak yapılan muhasebe işlemleri, verileri erken sağlama ve değişik şekillerde sunma olanağı verdiği için, özellikle muhasebecilere çok kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca, verilere daha çabuk ulaşımı mümkün kılması nedeniyle; muhasebe paket programları, yöneticilerin daha rahat ve daha hızlı kararlar almalarına katkı sağlamaktadır¹⁹

3. SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ VE MESLEK YÜKSEK OKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BİLGİSAYARLI MUHASEBE DERSİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Çalışmanın bu bölümünde, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ne bağlı 15 Meslek Yüksek Okulunda öğrenim gören öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe Dersinde öğrenmiş oldukları paket programlar, dersin zorunlu veya seçmeli olma durumu, haftalık ders saati ve bilgisayarlı muhasebe dersi ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bir araştırmadan elde edilen bulgular değerlendirilmektedir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

Bu bölümde araştırmanın amacı, alt amaçları ve hipotezleri hakkında bilgi verilecektir.

3.1.1. Araştırmanın Amacı

İşletmelerin muhasebe raporlarının daha hızlı ve daha etkili hazırlamalarını sağlamak ve elle ya

16 http://www.erboy.com/mkurslari/bil_muh_eg.php, 14.09.2005.

17 http://www.cumhuriyet.edu.tr/akademik/myo_susehri/muhasebe.html, 14.09.2005.

18 http://www.maltepe.edu.tr/akademik/rektorige_bagli/masem/bilgisayar_prog.asp, 14.09.2005.

19 Durmuş ACAR, Nilüfer TETİK, **Tekdüzen Hesap Planına Uygun Genel Muhasebe**, Tuğra Ofset, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Isparta, 2004, s. 60.

pılması düşünilemeyecek kadar spesifik ve detaylı raporları hazırlayabilmek için bilgi teknolojilerini kullanmaları gerekmektedir. Üniversitelerde muhasebe eğitimi iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile meslek yüksek okullarında verilmektedir. Üniversitelerin bu birimlerinde öğrenim gören öğrencilerin teorik muhasebe alt yapıları bilgi teknolojileri ile desteklenmelidir. Günümüzde bu destek muhasebe paket programları ile mümkün olmaktadır. Bu araştırmanın amacı öğrencilerin; bilgisayarlı muhasebe dersinde uygulamalı olarak gösterilen muhasebe paket programlarına bakış açılarını ortaya koymaktır. Bu çerçevede araştırmanın alt amaçlarını şu şekilde belirlemek mümkündür:

- Muhasebe paket programlarının faydalı yönlerini ortaya koymak
- Fakülte ve MYO (Meslek Yüksek Okulu) öğrencilerinin bilgisayarlı muhasebe dersi ile ilgili görüşlerini ayrı ayrı değerlendirmek,
- Bilgisayarlı muhasebe dersinde gösterilen muhasebe paket programlarını belirlemektir

3.1.2. Araştırmanın Hipotezleri

Çalışmada alternatif hipotezler test edilmiştir. Dolayısıyla, istatistiksel analizler sonucunda “kabul” ya da “red” edilen hipotezler alternatif hipotezlerdir. Yukarıda belirtilen araştırma amaçları çerçevesinde araştırmayla ilgili geliştirilen hipotezleri şu şekilde belirtmek mümkündür:

H1: Bilgisayarlı Muhasebe Dersinde Gösterilen Muhasebe Paket Programları Faydalı mıdır ?

H1.1.: Öğrenilen muhasebe paket programın entegre bir program olması ileride yapılacak işlemleri kolaylaştıracaktır.

H1.2.: Öğrenilen muhasebe paket programın kullanımı kolaydır

H1.3.: Muhasebe paket program dersi uygulamada öğrencilerin ihtiyacını karşılayacak düzeydedir.

H1.4.: Okulumuzda muhasebe paket program ile ilgili verilen eğitim yeterlidir.

H2: Farklı Bölüm Öğrencilerinin Bilgisayarlı Muhasebe Dersine Karşı Bakış Açıları Arasında Fark Var mıdır ?

H2.1.: Fakültede maliye bölüm öğrencileri bilgisayarlı muhasebe dersini işletme bölüm öğrencilerine göre daha yeterli görmektedirler.

H2.2.: MYO muhasebe bölüm öğrencileri bilgisayarlı muhasebe dersini işletme ve diğer bölüm öğrencilerine göre daha yeterli görmektedirler.

H2.3.: MYO öğrencileri muhasebe paket programlarının kullanımını fakülte öğrencilerine göre daha kolay görmektedirler.

H3: Tek Bir Çeşit Muhasebe Paket Programı Gören Öğrenciler Bilgisayarlı Muhasebe Dersini Daha Yeterli Görmektedirler.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırmaya dahil edilen öğrencilerin seçilmesi, anket formlarının hazırlanması ve gönderilmesi, cevaplanan anketlerin kodlanması ve verilerin analiz edilmesinde kullanılan yöntemler hakkında bilgiler verilmektedir.

3.2.1. Araştırmaya Dahil Edilen Öğrencilerin Seçilmesi

Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Süleyman Demirel Üniversitesi'ne bağlı 15 Meslek Yüksek Okulunda okuyan öğrencileri kapsamaktadır. Bu bağlamda; ana kütle Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Süleyman Demirel Üniversitesi'ne bağlı 15 Meslek Yüksek Okulunda öğrenim gören ve Bilgisayarlı Muhasebe dersini alan toplam **748**

öğrenciden oluşmaktadır. Böylece örnek büyüklüğü 748 öğrenciden oluşmaktadır.

3.2.2. Anket Formunun Hazırlanması

Anket soruları Halil SEYİDOĞLU²⁰, Kemal KURTULUŞ²¹, Remzi ALTUNIŞIK vd.²² ve Türker BAŞ²³ tarafından belirlenen ve anket formu hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar çerçevesinde hazırlanmıştır. Anketi oluşturan sorular tespit edildikten sonra, anketteki sorular araştırma, araştırmanın amaçları ve hipotezleri ile karşılaştırılmıştır. Bu şekilde anket sorularının araştırmanın amaç ve hipotezleri ile uyumlu olup olmadığı belirlenmiştir.

Hazırlanan anketler Nisan 2005 - Mayıs 2005 tarihleri arasında Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi'ne bağlı 15 Meslek Yüksek Okulunda öğrenim gören ve Bilgisayarlı Muhasebe Dersini alan öğrencilerle bizzat görüşülerek yapılmıştır. Yapılan anketler sonucunda değerlendirmeye uygun 435 anket formu elde edilmiştir. Bu % 58'lik bir dönüş oranıdır.

3.3. Araştırma Bulguları

3.3.1. Bilgisayarlı Muhasebe Dersi İle İlgili Genel Bilgiler

Araştırmaya toplam 435 öğrenci katılmış olup bu öğrencilerin dağılımları Tablo 1.'de görülmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Dağılımı

Bölümler	Öğrenci Sayısı	Yüzde
Fakülte		
İşletme	56	45
Maliye	68	55
Toplam	124	29
Meslek Yüksekokulu		
İşletmecilik	71	23
Muhasebe	218	70
Diğer	22	7
Toplam	311	71
Genel Toplam	435	100

Tablo 1.'de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin % 29'u İİBF öğrencisi olup; bunların % 45'i işletme bölümü, % 55'i de maliye bölümü öğrencisidir. İİBF kamu yönetimi ve iktisat bölümlerinde bilgisayarlı muhasebe dersi bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 71'i MYO öğrencisi olup; bunların %23'ü işletmecilik, % 70'i muhasebe ve % 7'si de diğer bölüm öğrencileridir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bilgisayarlı muhasebe dersinde gördükleri muhasebe paket programları Tablo 2.'de ayrıntılı olarak verilmiştir.

20 Halil SEYİDOĞLU, **Bilimsel Araştırma Ve Yazma El Kitabı**, Genişletilmiş 5. Baskı, Güzem Yayınları, İstanbul, 1993, s. 33-35.

21 Kemal KURTULUŞ, **Pazarlama Araştırmaları**, Genişletilmiş Altıncı Baskı, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayın No 274, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yayın No 406, İstanbul, 1998, s. 265-274.

22 Remzi ALTUNIŞIK, Recai COŞKUN, Engin YILDIRIM, Serkan BAYRAKTAROĞLU, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı**, Birinci Baskı, Sakarya Kitabevi, Adapazarı, Ekim 2001, s. 81-94.

23 Türker BAŞ, **Anket**, Birinci Baskı, Seçkin Yayıncılık San. Ve Tic. A.Ş., Ankara, Mart 2001, s. 55.

tir. İİBF öğrencilerinin tamamı bilgisayarlı muhasebe dersinde Logo muhasebe paket programını öğrenmektedirler. MYO öğrencilerinin de % 47'si Eta, % 32'si Logo, % 11'i Logo-Eta, % 3'ü Mikro, % 2'si Link, % 2'si Odak, % 2'si Eta-Link, % 0,5'i Eta-Link-Odak ve % 0,5'i de Logo-Mikro muhasebe paket programlarını daha iyi öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 2.'den de görüldüğü gibi İİBF öğrencilerinin tamamı bilgisayarlı muhasebe dersinde Logo muhasebe paket programını görmektedirler Bilgisayarlı muhasebe dersinde öğrencilerin büyük bir bölümü (%86) tek bir muhasebe paket programı eğitimi alırken, öğrencilerin bir kısmının (%14) ise iki ve ya üç farklı muhasebe paket programı eğitimi aldığı görülmektedir

Tablo 2. Bilgisayarlı Muhasebe Dersinde Öğretilen Muhasebe Paket Program Adı

Bölümler	Öğr. Sayısı	Yüzde
Fakültede Öğretilen Paket Programlar		
Logo	124	100
Toplam	124	100
Meslek Yüksekokulunda Öğretilen Paket Programlar		
Eta	147	47
Logo	101	32
Logo-Eta	34	11
Mikro	8	3
Link	7	2
Odak	6	2
Eta-Link	6	2
Eta-Link-Odak	1	0,5
Logo-Mikro	1	0,5
Toplam	311	100
Genel Toplam	435	100

Bilgisayarlı muhasebe dersi İİBF ve MYO'larında zorunlu veya seçmeli olarak okutulmaktadır Öğrencilerin bilgisayarlı muhasebe dersini zorunlu veya seçmeli olarak alma durumları Tablo 3.'de görülmektedir.

Tablo 3. Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Zorunlu/ Seçmeli Olma Durumu

Bölmeler	Öğr. Sayısı	Yüzde
Fakültede Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Durumu		
Zorunlu	67	54
Seçmeli	57	46
Toplam	124	100
Meslek Yüksekokulunda Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Durumu		
Zorunlu	289	93
Seçmeli	22	7
Toplam	311	100
Genel Toplam	435	100

Tablo 3.'de de görüldüğü gibi İİBF öğrencilerinin % 54'ü bilgisayarlı muhasebe dersini zorunlu alırken, % 46'sı da bu dersi seçmeli olarak almaktadırlar. MYO öğrencilerinin ise % 93'ü bu dersi zorunlu alırken % 7'si de seçmeli olarak almaktadırlar. Öğrencilerin tamamına bakıldığında ise 356'sı (% 82) bilgisayarlı muhasebe dersini zorunlu aldığı ve 79'unun da (% 18) bu dersi seçmeli olarak aldığı görülmektedir

Araştırmaya katılan öğrencilerin bilgisayarlı muhasebe dersini haftada kaç saat gördükleri Tablo 4.'de ayrıntılı olarak verilmiştir İİBF öğrencilerinin % 33'ü bilgisayarlı muhasebe dersini haftada 3 saat alırken % 67'si de bu dersi haftada 4 saat olarak görmektedir. MYO öğrencilerinin de %7'si bilgisayarlı muhasebe dersini haftada 2 saat, % 3'ü haftada 3 saat ve % 90'ı da bu dersi haftada 4 saat almaktadırlar.

Tablo 4. Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Haftalık Ders Saati

Bölmeler	Öğrenci Sayısı	Yüzde
Fakültede Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Haftalık Ders Saati		
3 saat	41	33
4 saat	83	67
Toplam	124	100
Meslek Yüksekokulunda Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Haftalık Ders Saati		
2 saat	21	7
3 saat	8	3
4 saat	282	90
Toplam	311	100
Genel Toplam	435	100

Tablo 4.'de de araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu (% 84) bilgisayarlı muhasebe dersini haftada 4 saat görmektedir. Öğrencilerin 21'i (% 5) bilgisayarlı muhasebe dersini haftada 2 saat ve 49'u (% 11) da bu dersi haftada 3 saat olarak görmektedirler.

3.3.2. Öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe Dersine Bakış Açıları İle İlgili Genel Bilgiler

Araştırmaya katılan öğrencilerin bilgisayarlı muhasebe dersi ile ilgili görüşleri; *Bilgisayarlı Muhasebe Dersi İle İlgili Görüşler, Laboratuar ve Teknik Donanım İle İlgili Görüşler ve Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Hocası İle İlgili Görüşler* olmak üzere üç ana başlık altında incelemiştir. İİBF ve MYO öğrencileri ayrı ayrı ele alınarak bilgisayarlı muhasebe dersi ile ilgili görüşleri bu üç ana başlık altında Tablo 5.'de ayrıntılı olarak görülmektedir

Tablo 5. Öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe Dersine Bakış Açıları

Öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe Dersine Bakış Açıları	BÖLÜM												GENEL TOPLAM			
	FAKÜLTE						MYO									
	GÖRÜŞ								GÖRÜŞ							
	Olumlu		Olumsuz				Olumlu		Olumsuz							
	Öğr. Say.	%	Öğr. Say.	%	Top. Öğr. Say.	Top. %	Öğr. Say.	%	Öğr. Say.	%	Top. Öğr. Say.	Top. %	Öğr. Say.	Top. %		
<i>Bilgisayarlı Muhasebe Dersi İle İlgili Görüşler</i>																
Okulumuzda paket program ile ilgili verilen eğitim yeterlidir.	70	57	54	43	124	100	161	52	150	48	311	100	435	100		
Okulumuzda verilen paket program dersinin haftalık ders saati uygundur.	73	59	51	41	124	100	205	66	106	34	311	100	435	100		
Okulumuzda verilen muhasebe paket program sayısı ihtiyacımız için yeterlidir.	104	84	20	16	124	100	194	62	117	38	311	100	435	100		
Kullandığımız paket program uygulamada ihtiyacımızı karşılayacak düzeydedir ve uygulamada kullanılmaktadır	82	66	42	34	124	100	183	59	128	41	311	100	435	100		
Okulumuzda almış olduğumuz paket programın kullanılması kolaydır	89	72	35	28	124	100	196	63	115	37	311	100	435	100		
Kullandığımız paket programın entegreli olması ileride yapacağımız işlemleri kolaylaştıracak ve zaman kazanmamıza neden olacaktır	80	65	44	35	124	100	207	67	104	33	311	100	435	100		
Paket programın menüleri çok ayrıntılı değildir İçeriği ihtiyacımızı karşılamayabilir.	94	76	30	24	124	100	177	57	134	43	311	100	435	100		

Laboratuvarımızda kullanılan muhasebe paket programı versiyonları sıklıkla yenilenmektedir	82	66	42	34	124	100	182	59	129	41	311	100	435	100
Laboratuvar Ve Teknik Donanımla İlgili Görüşler														
Muhasebe paket programı aldığımız laboratuvar ihtiyacımıza cevap vermektedir.	77	62	47	38	124	100	159	51	152	49	311	100	435	100
Bilgisayar üzerinde yürüttüğümüz derslerde kullandığımız kaynak kitapların bulunması yeterli değildir	89	72	35	28	124	100	217	70	94	30	311	100	435	100
Laboratuvarların öğrencilere ders saati dışında açık olması muhasebe öğretimindeki başarıyı artırmaktadır	94	76	30	24	124	100	224	72	87	28	311	100	435	100
Dersin Hocası İlgili Görüşler														
Hocamız öğretimde kullandığımız paket program(lar)la ilgili bilgisini genellikle yenilemektedir.	80	65	44	35	124	100	180	58	131	42	311	100	435	100
Hocamızın laboratuvarlarımızda dersin işleyişi sırasında ortaya çıkan bilgisayar sorununu gidererek dersin işleyişine devam edebilmesi için gerekli olan bilgisayar bilgisi yeterlidir.	78	63	46	37	124	100	204	66	107	34	311	100	435	100
Hocamızın laboratuvarlarımızda dersin işleyişi sırasında ortaya çıkan paket program sorununu gidererek dersin işleyişine destek olabilecek program bilgisi yeterlidir.	84	68	40	32	124	100	204	66	107	34	311	100	435	100
Hocamızın derse yönelik başarı değerlendirmesinde uyguladığı sınavları bilgisayar ortamında yapma sıklığı yeterli değildir	82	66	42	34	124	100	202	65	109	35	311	100	435	100

Araştırmaya katılan öğrencilerden; İİBF’de öğrenim görenlerin *Bilgisayarlı Muhasebe Dersi İle İlgili Görüşleri* içinde büyük bir çoğunluğunun (% 84) bilgisayarlı muhasebe dersinde verilen muhasebe paket program sayısını yeterli gördükleri ancak fakülte öğrencilerinin % 43’ünün fakültede verilen muhasebe paket program eğitiminin yeterli olduğu görüşüne katılmadığı görülmektedir.

MYO’larında öğrenim gören öğrencilerin ise

Bilgisayarlı Muhasebe Dersi İle İlgili Görüşleri içinde çoğunluğunun (% 67) bilgisayarlı muhasebe dersinde öğretilen muhasebe paket programın entegre bir program olmasının ileride özellikle okul sonrası iş hayatlarında kendilerine faydalı olacağını ve yine öğrencilerin çoğunluğunun (% 66) okullarında verilen bilgisayarlı muhasebe dersinin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Ancak fakülte öğrencileri gibi MYO öğrencilerinin de

hemen hemen yarısının (% 48) okullarında öğretilen bilgisayarlı muhasebe dersi içinde gösterilen muhasebe paket program eğitiminin yeterli olmadığı görüşünde oldukları görülmektedir

Araştırmaya katılan öğrencilerden; İİBF’de öğrenim görenlerin *Laboratuar Ve Teknik Donanım İlgili Görüşleri* içinde çoğunluğunun (% 76) laboratuvarların öğrencilere ders saati dışında açık olmasının kendilerine uygulama imkanı sağlayacağından dolayı muhasebe öğretimindeki başarıyı artıracaklarını düşündükleri görülmektedir. Ancak fakülte öğrencilerinin yarıya yakını da (% 38) muhasebe paket programı eğitimini aldıkları laboratuvarların ihtiyaçlarını karşıladıklarını düşünmektedirler

MYO öğrencilerinin *Laboratuar ve Teknik Donanım İlgili Görüşleri* içinde ise öğrencilerin çoğunluğunun (% 72) laboratuvarların öğrencilere ders saati dışında açık olmasının muhasebe öğretimindeki başarılarını artıracaklarını düşündükleri ve yine çoğunluğunun (% 70) bilgisayar üzerinde yürütülen muhasebe dersinde kaynak kitapların yetersiz olduğunu düşündükleri görülmektedir. MYO öğrencileri de (% 49) fakülte öğrencileri gibi muhasebe paket programı eğitimini aldıkları laboratuvarların ihtiyaçlarını karşılamadıklarını düşünmektedirler Bu sonuçlar; üniversitelerde bilgisayar laboratuvarlarının sayısının artırılması ve öğrencilere de kendilerini deneme ve muhasebe paket programlarının uygulamasını yapabilmeleri için ders saatleri dışında da açık olmasını gerektirmektedir

Araştırmaya katılan öğrencilerden; İİBF’de öğrenim görenlerin *Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Hocası İle İlgili Görüşleri* içinde çoğunluğunun (% 68) bilgisayarlı muhasebe dersini veren hocanın muhasebe paket program bilgisinin yeterli olduğunu, derse yönelik başarı değerlendirmesinde sınavları bilgisayar ortamında yapma sıklığının yeterli olmadığını (% 66) ve dersin hocasının muhasebe paket programlarıyla ilgili bilgisini genellikle yenilediğini (% 65) düşünmektedir. Fakülte öğrencilerin % 37’si de dersin hocasının dersin işlendiği sırada ortaya çıkan bilgisayar sorununu gidermede bilgisayar bilgisinin yeterli olmadığını düşünmektedir

MYO öğrencilerinin ise *Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Hocası İle İlgili Görüşleri* içinde çoğunluğunun (% 66) bilgisayarlı muhasebe dersini veren hocanın bilgisayar bilgisinin ve muhasebe paket program bilgisinin yeterli olduğunu ancak derse yönelik başarı değerlendirmesinde sınavları bilgisayar ortamında yapma sıklığının yeterli olmadığını (% 65) düşünmektedirler MYO öğrencilerinin yarıya yakını da (% 42) dersin hocasının muhasebe paket programlarıyla ilgili bilgisini genellikle yenilemediğini düşünmektedirler.

Bilgisayarlı muhasebe dersi alan öğrencilerin bu derse bakış açıları ile ilgili oluşturulan hipotezlerle ilişkin testler Tablo 6.'da görülmektedir. Hipotezleri test etmek amacıyla "**tek örnek t- testi**" kullanılmış olup, $\alpha=0,05$ ve test değeri olarak orta değer olan **-2-** alınmıştır

Tablo 6. Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Bu Derse Bakış Açıkları İle İlgili Hipotezler

Hipotezler	N	Ort	Std. Sap.	-t- değeri	-p-	Sonuç
Öğrenilen muhasebe paket programın entegre bir program olması ileride yapılacak işlemleri kolaylaştıracaktır. (H _{1.1})	435	3,68	1,12	12,787	<0,001 (0,000)	Kabul
Öğrenilen muhasebe paket programın kullanımı kolaydır.(H _{1.2})	435	3,57	1,17	10,242	<0,001 (0,000)	Kabul
Muhasebe paket program dersi uygulamada öğrencilerin ihtiyacını karşılayacak düzeydedir. (H _{1.3})	435	3,37	1,34	5,800	<0,001 (0,000)	Kabul
Okulumuzda muhasebe paket program ile ilgili verilen eğitim yeterlidir. (H _{1.4})	435	3,13	1,36	1,999	<0,05 (0,046)	Kabul

Not: (i) n=435; (ii) tek örnek -t- testi

Araştırmaya katılan ve bilgisayarlı muhasebe dersini alan tüm öğrencilerin bu derse bakış açıları ile ilgili olarak oluşturulan hipotezlerin hepsi kabul edilmiştir. Bu sonuçlardan araştırmaya katılan öğrenciler; öğrenmiş oldukları muhasebe paket programın entegre bir program olmasının okul sonrası iş hayatlarında kendilerine faydalı olacağını, muhasebe paket programının kullanımının kolay olduğunu, muhasebe paket program dersinin uygulamada kendilerinin ihtiyacını karşılayacak düzeyde olduğunu ve okullarında ve

rilen muhasebe paket programı ile ilgili verilen eğitimin yeterli olduğunu düşünmektedirler.

İİBF'deki bilgisayarlı muhasebe dersinde verilen eğitimin yeterli olup olmamasının öğrencilerin işletme veya maliye bölümünde olmalarına bağlı olup olmadığını araştırmak amacıyla, Hasan K.GÜLEŞ²⁴ tarafından uygulanan metoda benzer bir şekilde **medyan** kuralına göre, öğrenciler bilgisayarlı muhasebe dersinde verilen eğitimi “yeterli” veya “yetersiz” görenler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Her gruba ilişkin öğrencilerin durumları Tablo 7.'de görülmektedir.

24 Hasan K.GÜLEŞ, *Bilgi Çağı Sanayi İşletmelerinde Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Bilişim Teknolojileri*, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Konya, 1999, s. 140.

Tablo 7. Fakültede Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Yeterlilik Durumu

Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Yeterli Olup Olmama Durumu	Bölümler					Ki-Kare Testi		Sonuç
	İşletme		Maliye		Toplam (%)	K ²	P	
	Öğrenci Sayısı	(%)	Öğrenci Sayısı	(%)				
Yeterli (70)	22	18	48	39	57	12,240	<0,001 (0,000)	Kabul
Yetersiz (54)	34	27	20	16	43			
Toplam	56	45	68	55	100			

Not: (i) n=124,(ii) parantez içindeki rakamlar her gruba giren öğrenci sayısını göstermektedir,(iii) medyan 3.

İİBF’de bilgisayarlı muhasebe dersini sadece işletme ve maliye bölüm öğrencileri almaktadırlar. Tablo 7.’den de görüldüğü gibi maliye bölüm öğrencileri işletme bölüm öğrencilerine göre bu derste verilen eğitimin daha yeterli olduğunu düşünmektedirler. Çünkü; maliye bölüm öğrencilerinin 48’i (% 39) bu derste verilen eğitimin yeterli olduğunu düşünürken işletme bölüm öğrencilerinden 22’si (% 18) yeterli olduğunu düşünmektedir. Tablo 7.’den de görüldüğü gibi bu sonuçlar Ki-Kare testine göre de istatistiksel bakımdan anlamlıdır Bu sonuçlar, "Fakül - tede maliye bölüm öğrencileri bilgisayarlı mu -

hasebe dersini işletme bölüm öğrencilerine göre daha yeterli görmekteyiz" şeklindeki **2.1. nolu hipotezimizi** desteklemektedir.

MYO’larında bilgisayarlı muhasebe dersinde verilen eğitimin yeterli olup olmamasının öğrencilerin muhasebe, işletme veya diğer bölüm öğrencisi olmalarına bağlı olup olmadığını araştırmak amacıyla, **medyan** kuralına göre, öğrenciler bilgisayarlı muhasebe dersinde verilen eğitimi “yeterli” veya “yetersiz” görenler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır Her gruba ilişkin öğrencilerin durumları Tablo 8.’de görülmektedir.

Tablo 8. MYO’larında Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Yeterlilik Durumu

MYO’larda Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Yeterlilik Durumu	Bölümler							Ki-Kare Testi		Sonuç
	İşletme		Muhasebe		Diğer		Toplam (%)	K ²	P	
	Öğrenci Sayısı	(%)	Öğrenci Sayısı	(%)	Öğrenci Sayısı	(%)				
Yeterli (161)	43	14	112	36	6	2	52	7,500	<0,03 (0,024)	Kabul
Yetersiz (150)	28	9	106	34	16	5	48			
Toplam	71	23	218	70	22	7	100			

Not: (i) n=311,(ii) parantez içindeki rakamlar her gruba giren öğrenci sayısını göstermektedir, (iii), medyan 4.

MYO'larında bilgisayarlı muhasebe dersinde verilen eğitimi muhasebe bölüm öğrencileri işletme ve diğer bölüm öğrencilerine göre bu derste verilen eğitimin daha yeterli olduğunu düşünmektedirler. Çünkü; muhasebe bölüm öğrencilerinin 112'si (% 36) bu derste verilen eğitimin yeterli olduğunu düşünürken işletme bölüm öğrencilerinden 43'ü (% 14) ve diğer bölümlerden de 6'sı (% 2) bu dersten verilen eğitimin yeterli olduğunu düşünmektedir. Tablo 6.'dan da görüldüğü gibi bu sonuçlar Ki-Kare testine göre de istatistiksel bakımdan anlamlıdır. Bu sonuçlar, "MYO'larında muhasebe bölüm öğrencileri bilgisayarlı muhasebe dersini işletme ve diğer bölüm öğrencilerine göre daha ye-

terli görmektedirler" şeklindeki **2.2. nolu hipotezimizi** desteklemektedir.

Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve MYO'larında öğrenim gören öğrencilerin bilgisayarlı muhasebe dersinde öğretilen muhasebe paket programların kullanımının kolay olup olmamasının öğrencilerin fakülte veya MYO öğrencisi olup olmadığını araştırmak amacıyla **medyan** kuralına göre, öğrenciler bilgisayarlı muhasebe dersinde öğretilen muhasebe paket programının kullanımı "kolay" veya "kolay değil" şeklinde görenler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Her gruba ilişkin öğrencilerin durumları Tablo 9.'de görülmektedir.

Tablo 9. Muhasebe Paket Programın Kullanımının Kolaylık Durumu

Muhasebe Paket Programlarının Kullanımının Kolay Olup Olmama Durumu	Bölümler					Ki-Kare Testi		Sonuç
	Fakülte		MYO		Toplam (%)	K ²	P	
	Öğrenci Sayısı	(%)	Öğrenci Sayısı	(%)				
Kolay (285)	89	20	196	45	65	3,006	<0,10 (0,083)	Kabul
Kolay Değil (150)	35	9	115	26	35			
Toplam	124	29	311	71	100			

Not: (i) n=435, (ii) parantez içindeki rakamlar her gruba giren öğrenci sayısını göstermektedir, (iii) medyan 4.

Araştırmaya katılan öğrencilerden MYO'larında öğrenim görenler bilgisayarlı muhasebe dersinde öğretilen muhasebe paket programlarının kullanımını fakülte öğrencilerine göre daha kolay bulmaktadırlar. Çünkü; MYO öğrencilerinin 196'sı (% 45) bu derste öğretilen muhasebe paket programının kullanımını daha kolay görürken, fakülte öğrencilerinden 89'u (% 20) bu derste öğretilen muhasebe paket programının kullanımını kolay görmektedir Tablo 9.'dan da görüldüğü gibi bu sonuçlar Ki-Kare testine göre de istatistiksel bakımdan anlamlıdır Bu sonuçlar, "MYO'larında muhasebe bölüm öğrencileri bilgisayarlı muhasebe dersini işletme ve diğer bölüm öğrencilerine göre daha yeterli görmektedirler" şeklindeki **2.3. nolu hipotezimizi** desteklemektedir. Bunun nedeni fakülte öğrencile-

rine bu derste tek bir muhasebe paket programı (Logo) gösterilmesi ve buna bağlı olarak da bu programın belki de diğer muhasebe paket programlarına göre daha zor olabileceği düşünülebilir. Ayrıca MYO öğrencilerine bu derste öğretilen muhasebe paket programları daha yüzeysel anlatılıyor olabilir

Araştırmaya katılan öğrencilerin bilgisayarlı muhasebe dersinde tek bir çeşit veya daha fazla muhasebe paket programı görmesinin verilen eğitimin yeterli görülüp görülmemesi üzerine etkisinin olup olmadığını araştırmak amacıyla, **medyan** kuralına göre, öğrenciler bilgisayarlı muhasebe dersinde verilen eğitimi "yeterli" veya "yetersiz" görenler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır Her gruba ilişkin öğrencilerin durumları Tablo 10.'da görülmektedir.

Tablo 10. Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Yeterlilik Durumu

Muhasebe Paket Programları İle İlgili Olarak Verilen Eğitimin Yeterlilik Durumu	Görülen Muhasebe Paket Program Sayısı					Ki-Kare Testi		Sonuç
	Bir Program		2 veya Daha Fazla Program		Toplam (%)	K ²	P	
	Öğrenci Sayısı	(%)	Öğrenci Sayısı	(%)				
Yeterli (218)	199	46	19	4	50	0,442	(0,50)	Red
Yetersiz (217)	194	44	23	6	50			
Toplam	393	90	42	10	100			

Not: (i) n=435, (ii) parantez içindeki rakamlar her gruba giren öğrenci sayısını göstermektedir, (iii) medyan 4.

Araştırmaya katılan öğrencilerden bilgisayarlı muhasebe dersinde tek bir çeşit muhasebe paket programı görenler birden fazla muhasebe paket programı gören öğrencilere göre bu derste verilen eğitimi daha yeterli görmemektedirler. Çünkü; tek bir çeşit muhasebe paket programı gören öğrencilerden 199'u (% 46) bu derste verilen eğitimi yeterli görürken birden fazla muhasebe paket programı gören öğrencilerden de 194'ü (% 44) yeterli görmektedir. Tablo 10.'dan da görüldüğü gibi bu sonuçlar Ki-Kare testine göre de istatistiksel bakımdan anlamlı değildir. Bu sonuçlar, "*Tek bir çeşit muhasebe paket programı gören öğrenciler bilgisayarlı muhasebe dersini daha yeterli görmemektedirler.*" şeklindeki **3 nolu hipotezimizi** desteklememektedir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu çalışmada üniversitelerde muhasebe eğitiminde muhasebe paket programlarının önemi ve öğrencilerin muhasebe paket programlarının bakış açıları değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları çerçevesinde aşağıdaki değerlendirme ve önerilerde bulunulmuştur.

Çalışmada Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Süleyman Demirel Üniversitesi'ne bağlı 15 Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler üzerinde bir anket çalışması yapılmıştır. Araştırmaya toplam 435 öğrenci katılmış olup bu öğrencilerin % 29'u İİBF öğrencisi, % 71'i de MYO öğrencisidir.

Araştırmaya katılan ve bilgisayarlı muhasebe dersini alan tüm öğrenciler; öğrenmiş oldukları muhasebe paket programın entegre bir program olmasının okul sonrası iş hayatlarında kendilerine faydalı olacağını (4,35), muhasebe paket programın kullanımının kolay olduğunu (3,57), muhasebe paket program dersinin uygulamada kendilerinin ihtiyacını karşılayacak düzeyde olduğunu (3,37) ve okullarında verilen muhasebe

paket program ile ilgili verilen eğitimin yeterli olduğunu (3,13) düşünmektedirler (Tablo 6). Dolayısıyla bilgisayarlı muhasebe dersinde gösterilen muhasebe paket programlarının faydalı olduğu söylenebilir.

İİBF'de bilgisayarlı muhasebe dersini sadece işletme ve maliye bölüm öğrencileri almaktadırlar. Maliye bölüm öğrencileri (%39) işletme bölüm öğrencilerine göre bu derste verilen eğitimin daha yeterli olduğunu düşünmektedirler (Tablo 7). MYO'larında ise bilgisayarlı muhasebe dersinde verilen eğitimi muhasebe bölüm öğrencileri (%36) işletme ve diğer bölüm öğrencilerine göre daha yeterli olduğunu düşünmektedirler (Tablo 8). Araştırmaya katılan öğrencilerden MYO'larında öğrenim görenler (%45) bilgisayarlı muhasebe dersinde öğretilen muhasebe paket programlarının kullanımını fakülte öğrencilerine göre daha kolay bulmaktadırlar (Tablo 9). Bunun nedeni fakülte öğrencilerine bu derste tek bir muhasebe paket programı (Logo) gösterilmesi ve buna bağlı olarak da bu programın belki de diğer muhasebe paket programlarına göre daha zor olabileceği düşünülebilir. Ayrıca MYO öğrencilerine bu derste öğretilen muhasebe paket programları daha yüzeysel anlatılıyor olabilir. Bu bağlamda farklı bölüm öğrencilerinin bilgisayarlı muhasebe dersine bakış açılarının farklı olduğu söylenebilir.

İİBF öğrencilerinin tamamı bilgisayarlı muhasebe dersinde Logo muhasebe paket programını öğrenmektedirler. MYO öğrencilerinin ise çeşitli muhasebe paket programlarını öğrendikleri tespit edilmiştir. Bilgisayarlı muhasebe dersinde öğrencilerin büyük bir bölümü (%86) tek bir muhasebe paket programı eğitimi alırken, öğrencilerin bir kısmının (%14) ise birden fazla muhasebe paket programı eğitimi aldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerden bilgisayarlı muhasebe dersinde tek bir çeşit muhasebe paket programı görenler (%46) birden fazla muhasebe paket programı gören öğrencilere

göre bu derste verilen eğitimi daha yetersiz görmektedirler (Tablo 10).

5. SONUÇ

Öğrencilerin muhasebe paket programı eğitimine bakış açılarını ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucunda; Tablo 6.'dan da görüleceği gibi muhasebe paket programı eğitiminin faydalı yönlerinin bulunduğu ve bu eğitimin okul sonrası iş hayatlarında da kendi ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olduğu görülmektedir.

Fakülte ve MYO'lardaki farklı bölüm öğrencilerinin muhasebe paket programı eğitimine bakış açılarının birbirinden farklı olduğu ancak hem fakülte hem de MYO'ların çeşitli bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin muhasebe paket programı eğitimini yeterli gördükleri sonucuna varılmıştır (Tablo 7, 8, 9).

Fakülte ve MYO'larda öğrenim gören öğrencilere muhasebe paket programı eğitiminde farklı sayılarda muhasebe paket programı gösterilmektedir. Ancak Bu öğrencilerden tek bir çeşit muhasebe paket programı eğitimi alanlar birden fazla muhasebe paket programı eğitimi alan öğrencilere göre bu eğitimi daha yetersiz görmektedirler (Tablo 10).

Sonuç olarak; bilgisayarlı muhasebe eğitiminin kalitesinin artırılması ve bu konuda yetişmiş eleman sayısının artırılması için üniversitelerde öğrencilerin muhasebe teorik alt yapılarının güçlendirilerek buna paralel olarak muhasebe paket programlarının uygulamasının öğrencilere öğretilmesi için bilgisayarlı muhasebe derslerinin zorunlu olarak okutulması gerekmektedir. Öğrenciler bilgisayarlı muhasebe dersinde öğrenmiş oldukları muhasebe paket programlarının okul sonrası iş hayatlarında da uygulama imkanının olduğunun bilincindedirler. Bu bakımdan öğrencilerin bu konuda daha iyi yetişebilmeleri için; üniversitelerde bilgisayar laboratuvarlarının sayısı artırılarak öğrencilerin uygulama ve kendilerini yetiştirme imkanı verilmelidir. Aynı şekilde bu konudaki kaynak kitapların yetersizliği sorununu konunun uzmanı akademisyenler tarafından yapılan çalışmalarla ortadan kaldırmak mümkündür. Öğrencilerin okul sonrası iş hayatlarında güncelliği yakalayabilmeleri için bilgisayarlı muhasebe dersi veren öğretim üyelerinin de kendilerini bu konuda sürekli yenileyerek muhasebe paket programlarının yeni versiyonlarını öğrencilere aktararak öğrencilere daha faydalı olabilecekleri düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

ACAR Durmuş, TETİK Nilüfer, **Tekdüzen Hesap Planına Uygun Genel Muhasebe**, Tuğra Ofset, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Isparta, 2004.

ALTUNIŞIK Remzi, COŞKUN Recai, YILDIRIM Engin, BAYRAKTAROĞLU Serkan, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı**, Birinci Baskı, Sakarya Kitabevi, Adapazarı, Ekim 2001.

ARIKBOĞA Dursun, KAYA İdil, “Ülkemizde Kurumsal Kaynak Planlaması-ERP Kullanımı Ve Muhasebe Eğitiminin Beklentileri”, **XIX.Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya, 18-20 Mayıs 2000.

ATRILL Peter, McLANEY Eddie, **An Active Learning Approach Management Accounting**, Blackwell Publishers Inc., USA, 2001.

BAC Aad D., “Muhasebe Mesleğinde Uzmanlaşma”, **Uluslararası Muhasebe Eğitimi Konferansı Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi**, TÜRMÖB Yayınları No 139, Ankara, 2000.

BAŞ Türker, **Anket**, Birinci Baskı, Seçkin Yayıncılık San.Ve Tic. A.Ş., Ankara, Mart 2001.

ERDOĞAN Melih, TEK Nergis ve Diğerleri, “Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe ve Muhasebe Eğitimine Etkileri”, **MÖDAV Muhasebe Bilim ve Dünya Dergisi**, Cilt 2, Sayı 4, Aralık 2000.

ERKUT Haluk, **Analiz, Tasarım Ve Uygulamalı Sistem Yaklaşımı**, 2. Baskı, İrfan Yayıncılık Yönetim Bilimleri Dizisi 4, İstanbul, 1996.

GÜLEŞ Hasan K., **Bilgi Çağı Sanayi İşletmelerinde Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Bilişim Teknolojileri**, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Konya, 1999.

http://www.cumhuriyet.edu.tr/akademik/myo_susehri/muhasebe.html, 14.09.2005.

http://www.erboy.com/mkurslari/bil_muh_eg.php, 14.09.2005.

http://www.maltepe.edu.tr/akademik/rektorluge_bagli/masem/bilgisayar_prog.asp, 14.09.2005.

KALMIŞ Halis, YILMAZ Berna Burcu, “Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu Ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler”, <http://isletme.istanbul.edu.tr/tmes2004/bildir2.doc>, 14.09.2005.

KARAKAYA Mevlüt, **Muhasebe Teknikleri**, Tutibay Yayınları, Ankara, 1999, s. 14.

KURTULUŞ Kemal, **Pazarlama Araştırmaları**, Genişletilmiş Altıncı Baskı, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayın No 274, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yayın No 406, İstanbul, 1998.

KUTLU Erol, **Bilgi Toplumunda Kalkınma Stratejileri**, Anadolu Üniversitesi Yayınları No 1209, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları No 167, Eskişehir, 2000.

MUGAN Can Şimga, “Bilgi Sistemleri Teknolojileri ve Muhasebe Uygulamalarına ve Eğitimine Etkileri”, **XIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, 18-20 Mayıs 2000, Belek Antalya.

ROMNEY Marshall, STEINBART Paul John, **Accounting Information Systems**, 8th ed., Prentice Hall, New Jersey, 2000.

SEYİDOĞLU Halil, **Bilimsel Araştırma Ve Yazma El Kitabı**, Genişletilmiş 5. Baskı, Güzem Yayınları, İstanbul, 1993.

YILANCI Münevver, “Muhasebe Bilgi Sistemi, İç Kontrol ve Verimlilik Üçgeni”, **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, Cilt 3, Sayı 3, Eylül 2001.

YÜKÇÜ Süleyman, “ERP Programına Geçişte Karşılaşılan Güçlükler, Çözüm Önerileri ve Muhasebe Eğitimi İhtiyacı”, **XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Tekirova-Antalya, 23-27 Mayıs 2001.

YÜKÇÜ Süleyman, ÖZKAN Serdar, “Teknolojik Gelişmelerin Maliyet Muhasebesine Etkileri”, **XXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya, 21-25 Mayıs 2003.